

KOMENTÁŘ

19. 11. 2024

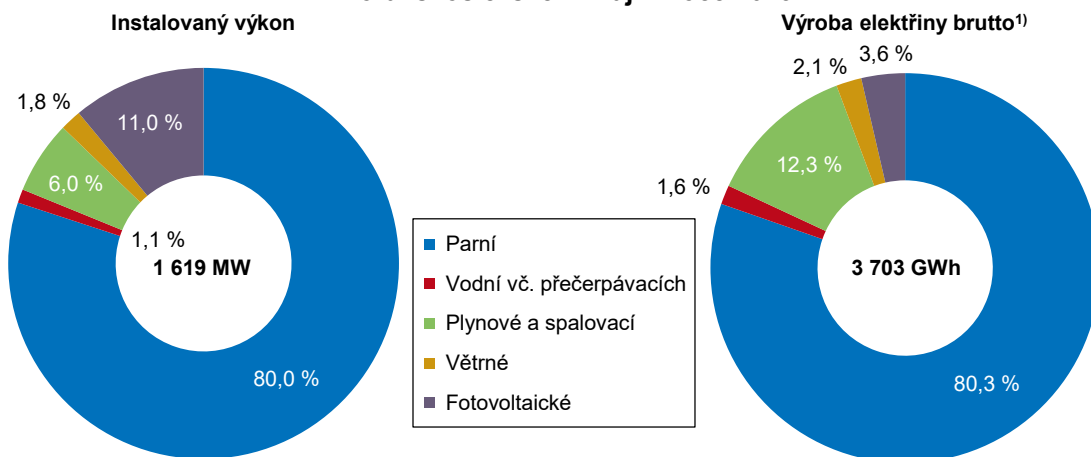
Energetika v Moravskoslezském kraji v roce 2023

Výrobu elektřiny v Moravskoslezském kraji zajišťovaly zejména parní elektrárny, které se v roce 2023 na celkové výrobě podílely ze čtyř pětín. Elektřina z obnovitelných zdrojů v kraji byla ze dvou třetin zajištěna spalováním biomasy a bioplynu. Nejvyšší spotřebu elektrické energie netto měla odvětví průmyslu a domácnosti. V porovnání s předchozím rokem se projevil pokles spotřeby elektrické energie v průmyslu, v domácnostech se téměř nezměnila, k nejvýraznějšímu nárůstu došlo v energetice. Na spotřebě zemního plynu se nejvíce podíleli velkooběratelé, druhé v pořadí byly domácnosti.

K 31. 12. 2023 dosáhl instalovaný výkon elektráren v Česku hodnoty 22 093,4 MW. Nejvyšší podíl 42,9 % na instalovaném výkonu měly parní elektrárny, 19,4 % připadlo na jaderné elektrárny, 14,8 % na fotovoltaické elektrárny, 10,4 % na vodní, 6,2 % na paroplynové, 4,8 % na plynové a spalovací a 1,6 % na větrné elektrárny.

V kraji na konci roku 2023 činil instalovaný výkon elektrizační soustavy 1 619,4 MW a jeho podíl na Česku představoval 7,3 %. Ve srovnání s ostatními kraji se jednalo o 5. nejvyšší podíl. Prvenství dlouhodobě patří Ústeckému kraji, instalovaný výkon zde tvořil téměř čtvrtinu kapacity Česka.

Graf 1 Instalovaný výkon a výroba elektřiny podle technologie elektráren v Moravskoslezském kraji v roce 2023

¹⁾ výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů

Zdroj: Energetický regulační úřad

Celé čtyři pětiny instalovaného výkonu elektráren v Moravskoslezském kraji v roce 2023 tvořily parní elektrárny (80,0 %). Tento podíl se postupně každým rokem snižuje, ještě v letech 2015 a 2016 tyto elektrárny zabezpečovaly 90 % instalovaného výkonu. Na zbývajícím instalovaném výkonu se podílely elektrárny fotovoltaické (11,0 %), plynové a spalovací (6,0 %), větrné (1,8 %) a vodní (1,1 %).

KOMENTÁŘ

V Česku bylo v roce 2023 vyrobeno celkem 76 938,5 GWh elektrické energie. Největší část energie, a to 43,8 %, byla vyrobena v parních elektrárnách. Dalším významným producentem byly jaderné elektrárny s podílem 39,5 %. Ostatní druhy elektráren se na celkové výrobě elektřiny podílely výrazně méně – 4,8 % plynové a spalovací elektrárny, 4,5 % vodní a přečerpávací elektrárny, 3,8 % fotovoltaické elektrárny, 2,7 % paroplynové elektrárny a 0,9 % větrné elektrárny.

Tab. 1 Výroba elektřiny¹⁾ v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Energetický regulační úřad

	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 2023–2019
Výroba elektřiny brutto¹⁾ (GWh)	3 892,4	3 584,0	4 532,2	4 386,2	3 703,1	-189,3
podíl na ČR (%)	4,5	4,4	5,3	5,2	4,8	0,3
parní elektrárny	3 230,4	2 913,3	3 857,0	3 707,1	2 975,0	-255,3
paroplynové elektrárny	-	-	-	-	-	x
vodní elektrárny vč. přečerpávacích	52,2	64,5	59,9	42,8	59,0	6,8
plynové a spalovací elektrárny	466,8	462,9	488,2	483,7	456,8	-10,0
jaderné elektrárny	-	-	-	-	-	x
větrné elektrárny	78,7	80,3	66,1	67,5	78,0	-0,7
fotovoltaické elektrárny	64,3	63,0	61,0	85,1	134,3	70,0
Podíl na výrobě elektřiny brutto¹⁾ v kraji (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
parní elektrárny	83,0	81,3	85,1	84,5	80,3	-2,7
paroplynové elektrárny	-	-	-	-	-	x
vodní elektrárny včetně přečerpávacích	1,3	1,8	1,3	1,0	1,6	0,3
plynové a spalovací elektrárny	12,0	12,9	10,8	11,0	12,3	0,3
jaderné elektrárny	-	-	-	-	-	x
větrné elektrárny	2,0	2,2	1,5	1,5	2,1	0,1
fotovoltaické elektrárny	1,7	1,8	1,3	1,9	3,6	2,0

¹⁾ údaje od licencovaných výrobců

¹⁾ výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů

V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2023 vyrobeno 3 703,1 GWh elektrické energie, což představovalo pouze 4,8 % z celkově vyrobené elektřiny v Česku. Ve srovnání s ostatními kraji to byl 6. nejvyšší podíl. Prvenství dlouhodobě patří Ústeckému kraji, kde bylo vyrobeno 20 308,2 GWh elektřiny (26,4 % výroby Česka). Meziročně se celková výroba elektřiny v kraji snížila o 15,6 % (o 683,1 GWh), přičemž pokles výroby zaznamenaly elektrárny parní (o 19,7 %) a plynové a spalovací (o 5,6 %). V ostatních typech elektráren došlo naopak k nárůstu produkce. Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán ve fotovoltaických elektrárnách (o 57,8 %) a dále ve vodních elektrárnách (o 37,8 %), což odpovídalo přírůstku 49,2 GWh, resp. 16,2 GWh.

V období let 2019 až 2023 bylo v Moravskoslezském kraji vyrobeno nejvíce elektrické energie 4 532,2 GWh v roce 2021, naopak nejméně 3 584,0 GWh v roce 2020. V roce 2023 byla výroba elektřiny v porovnání s rokem 2019 o téměř 5 % nižší, což odpovídá 189,3 GWh.

Přes 80 % elektrické energie vyrobené v Moravskoslezském kraji v roce 2023 pocházelo z parních elektráren, dalších 12,3 % z elektráren plynových a spalovacích. Zbývajících 7 %

KOMENTÁŘ

elektřiny bylo vyprodukováno v elektrárnách využívajících „obnovitelné zdroje“ – 3,6 % energie vyprodukovaly fotovoltaické elektrárny, 2,1 % větrné elektrárny a 1,6 % vodní elektrárny.

**Tab. 2 Výroba elektřiny¹⁾ z obnovitelných zdrojů podle technologií a paliv
v Moravskoslezském kraji**

Zdroj: Energetický regulační úřad

	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 2023–2019
Výroba elektřiny brutto¹⁾ z obnovitelných zdrojů (GWh)	791,6	807,0	770,7	750,1	817,1	25,5
podíl na ČR (%)	7,9	7,8	7,3	7,1	7,3	-0,6
vodní elektrárny	52,2	64,5	59,9	42,8	59,0	6,8
větrné elektrárny	78,7	80,3	66,1	67,5	78,0	-0,7
fotovoltaické elektrárny	64,3	63,0	61,0	85,1	134,3	70,0
biomasa	441,1	444,7	429,6	397,8	392,6	-48,5
bioplyn	155,3	154,5	154,1	156,9	153,3	-2,0
biologicky rozložitelný komunální odpad	-	-	-	-	-	x
Podíl na výrobě elektřiny brutto¹⁾ z obnovitelných zdrojů v kraji (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
vodní elektrárny	6,6	8,0	7,8	5,7	7,2	0,6
větrné elektrárny	9,9	9,9	8,6	9,0	9,5	-0,4
fotovoltaické elektrárny	8,1	7,8	7,9	11,3	16,4	8,3
biomasa	55,7	55,1	55,7	53,0	48,0	-7,7
bioplyn	19,6	19,1	20,0	20,9	18,8	-0,9
biologicky rozložitelný komunální odpad	-	-	-	-	-	x
Podíl výroby elektřiny brutto¹⁾ z obnovitelných zdrojů na celkové výrobě elektřiny brutto¹⁾ (%)	20,3	22,5	17,0	17,1	22,1	1,7

¹⁾ údaje od licencovaných výrobců

¹⁾ výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů

V posledních letech se zvyšuje důraz na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů. V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji takto vyrobeno 817,1 GWh elektrické energie a se svým 7,3% podílem na celorepublikové výrobě se kraj umístil na 5. místě. Nejvíce elektrické energie z obnovitelných zdrojů bylo vyrobeno ve Středočeském kraji, kde 2 243,6 GWh představoval pětinnový (20,1 %) podíl na Česku. Meziročně se množství vyrobené elektrické energie z obnovitelných zdrojů v kraji zvýšilo o 8,9 % z důvodu navýšení výroby ve fotovoltaických (o 57,8 %), vodních (o 37,8 %) a větrných elektrárnách (o 15,5 %).

V období let 2019 až 2023 bylo v Moravskoslezském kraji vyrobeno nejvíce elektrické energie z obnovitelných zdrojů právě v posledním sledovaném roce, naopak nejméně 750,1 GWh v roce 2022. Podíl kraje na celkově vyrobené elektrické energii z obnovitelných zdrojů v Česku kolísá a v dlouhodobém horizontu se pohybuje mezi 7,1 % až 7,9 %.

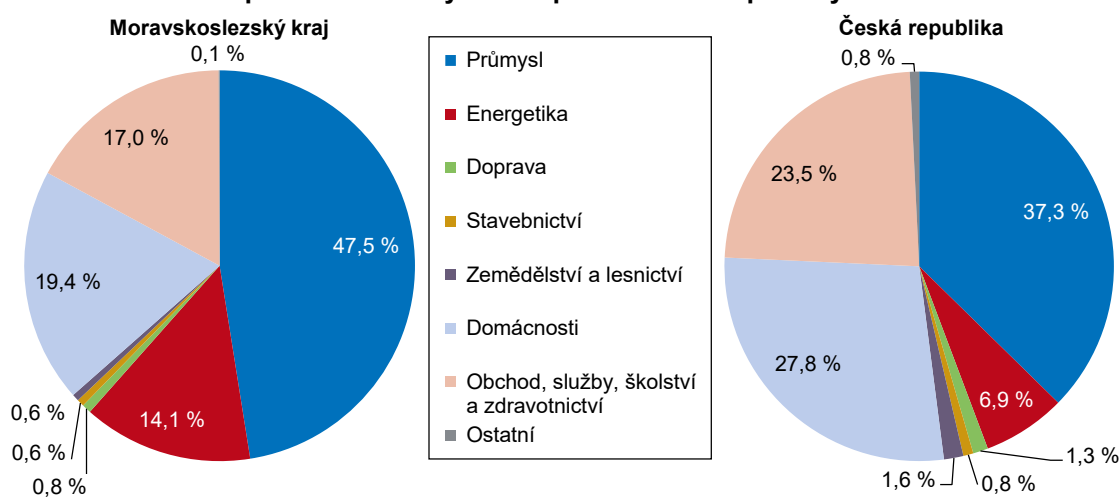
V Moravskoslezském kraji v roce 2023 byly téměř dvě třetiny elektrické energie z obnovitelných zdrojů vyrobeny spalováním biomasy a bioplynu (48,0 %, resp. 18,8 %). Zbývající třetina (33,2 %) elektřiny byla vyprodukována v elektrárnách využívajících „obnovitelné zdroje“ –

KOMENTÁŘ

16,4 % fotovoltaické elektrárny, 9,5 % energie vyprodukovaly větrné elektrárny a 7,2 % vodní elektrárny.

Zatímco na výrobě elektrické energie v Česku v roce 2023 se Moravskoslezský kraj podílel pouze 4,8 %, na její spotřebě to bylo výrazně více, konkrétně 12,7 %. V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji spotřebováno 7 090,3 GWh elektřiny netto. Meziroční spotřeba elektřiny klesla o 4,8 % (o 359,0 GWh). Mezi kraji se jednalo po Středočeském kraji s 8 026,4 GWh o druhou nejvyšší spotřebu.

Graf 2 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2023

^{*)} spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav + spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Zdroj: Energetický regulační úřad

Z hlediska odvětvové struktury se na krajské spotřebě elektřiny netto nejvíce podílel průmysl (47,5 %), dále následovaly domácnosti (19,4 %) a obchod, služby, školství a zdravotnictví (17,0 %). Meziročně se spotřeba elektřiny nejvíce snížila v odvětví průmyslu o 415,0 GWh a v obchodě, službách, školství a zdravotnictví o 72,9 GWh, naopak v odvětví dopravy vzrostla o 153,5 GWh. V případě domácností došlo k mírnému meziročnímu poklesu spotřeby elektřiny o 16,0 GWh.

Spotřeba elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji v roce 2023 dosáhla 1 155,3 kWh, v porovnání s loňským rokem nepatrně klesla o 1,3 % (o 15,7 kWh). K meziročnímu poklesu došlo druhým rokem za sebou. Snížená spotřeba elektrické energie v domácnostech byla především ovlivněna snahou domácností o úspory v důsledku zvyšující se ceny elektrické energie. Ve spotřebě elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele se v mezikrajském porovnání umístil Moravskoslezský kraj na druhém nejnižším místě. V rámci všech krajů dosáhl v tomto ukazateli nejvyšší spotřeby Středočeský kraj (1 988,3 kWh) a naopak nejnižší hlavní město Praha (1 110,7 kWh). V porovnání s republikovým průměrem (1 422,8 kWh) byla spotřeba elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji nižší o 267,4 kWh.

KOMENTÁŘ
Tab. 3 Spotřeba elektřiny netto^{*)} v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Energetický regulační úřad

	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 2023–2019
Spotřeba elektřiny netto (GWh)	8 087,6	7 787,9	7 965,1	7 449,3	7 090,3	-997,3
podíl na ČR (%)	13,6	13,6	13,3	12,9	12,7	-0,9
průmysl	3 575,9	3 547,5	3 778,5	3 782,4	3 367,4	-208,5
energetika	1 532,0	1 317,0	1 172,2	843,6	997,0	-534,9
doprava	53,8	52,0	54,8	53,3	53,9	0,1
stavebnictví	45,4	36,4	46,3	49,3	42,4	-2,9
zemědělství a lesnictví	48,8	45,6	46,3	44,8	40,7	-8,1
domácnosti	1 338,1	1 398,8	1 528,3	1 391,0	1 375,0	36,9
obchod, služby, školství a zdravotnictví	1 476,6	1 361,4	1 326,9	1 281,4	1 208,5	-268,1
Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele (kWh)	1 113,8	1 168,6	1 295,0	1 171,1	1 155,3	41,6
Podíl odvětví na spotřebě elektřiny netto v kraji (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
průmysl	44,2	45,6	47,4	50,8	47,5	3,3
energetika	18,9	16,9	14,7	11,3	14,1	-4,9
doprava	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,1
stavebnictví	0,6	0,5	0,6	0,7	0,6	0,0
zemědělství a lesnictví	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	-0,0
domácnosti	16,5	18,0	19,2	18,7	19,4	2,8
obchod, služby, školství a zdravotnictví	18,3	17,5	16,7	17,2	17,0	-1,2

^{*)} spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav + spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Přibližně 369 tisíc zákazníků v Moravskoslezském kraji v roce 2023 spotřebovalo takřka 740 milionu metrů krychlových zemního plynu, meziročně se tak jeho spotřeba snížila o 47,0 milionu metrů krychlových, tj. o 6,0 %. Velkoobděratelé, kterých bylo v Moravskoslezském kraji na konci roku 2023 celkem 178, spotřebovali 413,2 milionu m³ plynu, což představovalo 55,9 % krajské spotřeby. Druhým největším spotřebitelem plynu byly domácnosti s podílem 24,0 % krajské spotřeby. Celkem 350,3 tisíce domácností meziročně snížilo spotřebu zemního plynu o 23,3 milionu m³ a dosáhlo rekordně nízké spotřeby 177,8 milionu m³.

Všechny druhy odběratelů zemního plynu meziročně snížili jeho spotřebu. Nejvýraznější meziroční pokles spotřeby plynu o 16,1 % byl zaznamenán u středních odběratelů, o 11,6 % v případě domácností a o 11,3 % u maloobděratelů.

Nejvyšší podíly spotřeby zemního plynu z celkové spotřeby v Česku byly zaznamenány v Ústeckém (14,8 %) a Středočeském kraji (13,5 %). Moravskoslezský kraj, který se na celkové spotřebě zemního plynu v Česku podílel 11,1 %, se v mezikrajském porovnání umístil na čtvrtém místě. Nejvyšší průměrnou spotřebu zemního plynu na 1 zákazníka (4 547 m³) vykazoval Ústecký kraj. V Moravskoslezském kraji dosáhla průměrná spotřeba zemního plynu na 1 zákazníka 2 004 m³ a tím se kraj v rámci mezikrajského srovnání umístil za Prahou a Plzeňským krajem na třetím nejnižším místě.

KOMENTÁŘ

Tab. 4 Spotřeba zemního plynu¹⁾ v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Energetický regulační úřad

	2019	2020	2021	2022	2023	Rozdíl 2023–2019
Spotřeba zemního plynu (tis. m³)	891 751	881 164	925 311	786 637	739 595	-152 156
podíl na ČR (%)	10,6	10,3	9,9	10,6	11,1	0,5
velkoodběratelé	488 933	475 516	477 854	417 934	413 172	-75 761
střední odběratelé	54 697	52 822	59 227	50 910	42 712	-11 985
maloodběratelé	108 082	99 776	107 103	92 941	82 437	-25 646
domácnosti	220 432	231 514	256 288	201 115	177 781	-42 651
plnicí stanice CNG ¹⁾	19 607	21 536	24 839	23 737	23 493	3 887
Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele (m ³)	608,2	642,5	714,6	568,3	507,5	-100,7
Podíl na spotřebě zemního plynu v kraji (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	x
velkoodběratelé	54,8	54,0	51,6	53,1	55,9	1,0
střední odběratelé	6,1	6,0	6,4	6,5	5,8	-0,4
maloodběratelé	12,1	11,3	11,6	11,8	11,1	-1,0
domácnosti	24,7	26,3	27,7	25,6	24,0	-0,7
plnicí stanice CNG ¹⁾	2,2	2,4	2,7	3,0	3,2	1,0

¹⁾ spotřeba zemního plynu představuje objem zemního plynu dodaného konečným zákazníkům

¹⁾ CNG = stlačený zemní plyn

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele byla nejvyšší v krajích Středočeském (907 m³) a Jihomoravském (845 m³). V Moravskoslezském kraji činila tato spotřeba 507 m³ a mezi kraji byla absolutně nejnižší. Proti roku 2022 byla průměrná spotřeba v domácnostech na 1 odběratele o 61 m³ nižší (pokles o 10,7 %).

Poznámka: Celková výroba elektřiny brutto představuje celkovou výrobu elektřiny na svorkách generátorů. Celková spotřeba elektřiny netto představuje spotřebu elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřebu subjektů přímo napojených na danou výrobu. Spotřeba zemního plynu představuje objem zemního plynu dodaného konečným zákazníkům, který nezahrnuje vlastní spotřebu při distribuci, ztráty, změnu akumulace v distribučních soustavách a vlastní spotřebu výrobců plynu při jeho těžbě a plyn určený pro pohon kompresních sanic v přepravní soustavě. Tyto hodnoty není možné členit do krajů.

Zdroj:

[Roční zprávy o provozu elektrizační soustavy \(ERÚ\)](#)

[Roční zprávy o provozu plynárenské soustavy \(ERÚ\)](#)

Kontakt:

Patrik Szabo

Krajská správa ČSÚ v Ostravě

Tel.: 595 131 220

E-mail: patrik.szabo@csu.gov.cz